

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/49/2014
Identifikačné číslo spisu:	5013201177
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5013201177.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľa: X.. D.. P. A., X., nar. XX.XX.XXXX, r. č.: XXXXXX/XXXX, bytom E. F., X. XXX/X, právne zast. JUDr. Ľubošom Rackom, PhD., advokátom, so sídlom Vranovská 517/9, Liptovský Mikuláš, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústrediu, ul. 29. augusta 8 - 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.10.2013, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/350/2013-34 zo dňa 06.02.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/350/2013-34 zo dňa 06.02.2014 m e n í tak, rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.10.2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.10.2013, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 14, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 23.09.2013 o priznanie starobného dôchodku od 27.07.2012.

V odôvodnení krajský súd uviedol, že nebolo sporné, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., teda že obdobie výkonu služby získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Z ust. § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. však súčasne vyplýva, že za obdobie dôchodkového poistenia na účely nároku na dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia sa nepovažujú len doby služby policajta. Zo žiadneho ustanovenia zákona o

sociálnom poistení nevyplýva, že by sa poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, nemali pre nárok na starobný dôchodok hodnotiť ostatné doby dôchodkového poistenia (doby tzv. civilného zamestnania). Je nesporné, že navrhovateľovi bol od 18.10.2004 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., keďže splnil podmienku trvania služobného pomeru najmenej 15 rokov (§ 38 ods. 1 uvedeného zákona). Spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku policajta je upravený v § 39 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. Z ust. § 38, § 39 a § 128 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. vyplynulo, že nemožno stotožňovať dobu pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku. Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľovi rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia nebol priznaný starobný dôchodok, bol mu priznaný výsluhový dôchodok. Výkon služby vojaka z povolania v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 15 rokov (u navrhovateľa 18 rokov a 39 dní) v zmysle § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 14 ods. 4 a § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. podľa názoru krajského súdu navrhovateľovi zachoval nárok na starobný dôchodok od dovŕšenia veku 55 rokov.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa včas odvolanie, v ktorom konštatuje, že napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 03.10.2013 bola navrhovateľovi podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona v znení neskorších predpisov a podľa § 14, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamietnutá žiadosť z 23.09.2013 o priznanie starobného dôchodku od 27.07.2012 z dôvodu, že navrhovateľ nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Podľa jej názoru krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil vec, keď dospel k právnomu názoru, že výkon služby vojaka z povolania v I. kategórii funkcií v rozsahu viac ako 15 rokov (u navrhovateľa 18 rokov a 39 dní) v zmysle § 274 ods. 1 zákona v spojení s § 14 ods. 4 a § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľovi zachoval nárok na starobný dôchodok od dovŕšenia veku 55 rokov. Na zníženie dôchodkového veku na 55 rokov z dôvodu výkonu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb., za aké sa považuje výkon zamestnania profesionálneho vojaka, právne predpisy požadujú získať aspoň 20 rokov takéhoto zamestnania (§ 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb.). Podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. dosiahnutím 55. roku vzniká nárok na starobný dôchodok, za splnenia podmienky potrebnej doby zamestnania, aj vtedy, ak občan vykonávajúci zamestnanie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. nemohol získať potrebných 20 rokov zamestnania preto, že takéto zamestnanie nemohol ďalej vykonávať z dôvodov taxatívne uvedených zákonom, medzi tieto dôvody patrí aj ukončenie zamestnania z organizačných dôvodov. Uvedený zámer zákonodarcu je uvedený aj v dôvodovej správe k zákonu č. 100/1988 Zb. Navrhovateľ s opravným prostriedkom doručil odporkyni potvrdenie Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, Liptovský Mikuláš č. AOS-18-65/2013 z 23. októbra 2013 o prepustení navrhovateľa zo služobného pomeru z dôvodu organizačného opatrenia. Služobný pomer navrhovateľa skončil 17. októbrom 2004. Dobu služobného pomeru profesionálneho vojaka umožňujú právne predpisy hodnotiť v príslušnej kategórii funkcií, ak boli vykonávané pred 1. januárom 2000. Z uvedeného je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý navrhovateľ nezískal potrebných 20 rokov zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. nebola skutočnosť, že takéto zamestnanie nemohol vykonávať z dôvodu ukončenia služobného pomeru z dôvodu organizačného opatrenia. Dôvodom, pre ktorý nezískal potrebných 20 rokov zamestnania bola skutočnosť, že zamestnania vykonávané po 31. decembri 1999 sa podľa § 15 zákona č. 100/1988 Zb. považujú za zamestnanie III. pracovnej kategórie. Na zníženie dôchodkového veku navrhovateľa, preto sa vzťahuje § 174 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. Navrhovateľ, preto ani po predložení uvedeného dôkazu nespĺnil podmienky pre priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, Špitálska 22, 812 74 Bratislava, č. 65304023135903 z 9. augusta 2013 navrhovateľ v období od 1. januára 2000 nevykonával službu v kategórii funkcií a nezískal v I. kategórii funkcií 20 rokov obdobia profesionálnej služby. Navrhovateľ síce získal najmenej 15 rokov v I. kategórii funkcií, bol prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka dňom 17. októbra 2004 z dôvodu organizačného opatrenia v zmysle § 12 ods. 3 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ale keďže dôvodom získania doby služby v rozsahu nižšom ako 20 rokov nebolo samotné

prepustenie zo služobného pomeru, nespĺňa podmienky uvedené v § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení pre vznik nároku na starobný dôchodok vo veku 55 rokov. Navrhuje preto odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že považuje napadnuté rozhodnutie príslušného súdu I. stupňa za správne. Má za to, že v priebehu dokazovania v rámci konania na príslušnom súde bol jednoznačne preukázaný nárok žalobcu na priznanie starobného dôchodku žalobcovi od 55 roku veku v zmysle § 21 ods. 1, písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Odporkyňa v odvolaní uvádza iné dôvody ako v pôvodnom rozhodnutí zo dňa 03.10.2013, čo považuje v zmysle § 202 ods. 4 O. s. p. za právne neprípustné. Navrhovateľ a jeho právny zástupca navrhujú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 25Sd/350/2013-34 zo dňa 06.02.2014 v zmysle § 219 O. s. p. ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25. augusta 2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (zákon č. 328/2002 Z. z.) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Najvyšší súd obdobne ako krajský súd konštatuje, že navrhovateľovi nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., keďže vek 55 rokov nedovŕšil pred dňom 1. júla 2002, počnúc ktorým sa ust. § 132 tohto zákona na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužije.

Podľa § 21 ods. 1 písm. b) a c) zákona o sociálnom zabezpečení, občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) , ak bol z tohto zamestnania prevezený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e) ,
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h)

.

Podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení, ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej

kategórie sa za dobu pred 01.01.2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona . Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) .

Podľa § 174 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, občan, ktorý vykonával pred 01.01.2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31.12.1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) , prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31.12.1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 23.09.2013 o priznanie starobného dôchodku od 27.07.2012 s odôvodnením, že navrhovateľ nesplnil podmienky priznania starobného dôchodku podľa ust. § 21 ods. 1 písm. b) a c) zákona o sociálnom zabezpečení.

Z administratívneho spisu odvolací súd obdobne ako krajský súd zistil, že podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. 65304023135903 zo dňa 09.08.2013 pre nárok na výsluhový dôchodok, ktorý bol navrhovateľovi priznaný od 18.10.2004 podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola započítaná doba výkonu základnej vojenskej služby vo vojenskej škole od 01.08.1974 do 17.07.1976 (I. kategória funkcií), ďalšia služba od 18.07.1976 do 31.10.1979 (I. kategória funkcií), doba trvania služobného pomeru profesionálneho vojaka od 01.11.1979 do 04.09.1985 (I. kategória funkcií), od 05.09.1985 do 31.12.1992 (II. kategória funkcií), od 01.01.1993 do 31.12.1999 (I. kategória funkcií) a od 01.01.2000 do 17. októbra 2004 (bez kategórie). V I. kategórii funkcií vykonával navrhovateľ službu 18 rokov a 39 dní a v II. kategórii funkcií 7 rokov a 120 dní, spolu 25 rokov a 159 dní. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že v I. kategórii funkcií navrhovateľ nezískal 20 rokov obdobia profesionálnej služby (získal celkovo v I. a v II. kategórii funkcií 25 rokov a 159 dní obdobia profesionálnej služby).

Ako správne poukázala odporkyňa vo svojom odvolaní, podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. dosiahnutím 55. roku vzniká nárok na starobný dôchodok za splnenia podmienky potrebnej doby zamestnania vtedy, ak občan vykonávajúci zamestnanie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. nemohol získať potrebných 20 rokov zamestnania preto, že takéto zamestnanie nemohol ďalej vykonávať z dôvodov taxatívne uvedených zákonom, medzi ktoré patrí aj ukončenie zamestnania z organizačných dôvodov. V opačnom prípade na zníženie dôchodkového veku na 55 rokov z dôvodu výkonu zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb., za aké sa považuje výkon zamestnania profesionálneho vojaka, právne predpisy požadujú získať aspoň 20 rokov takéhoto zamestnania (§ 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb.). Z potvrdenia Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, Liptovský Mikuláš č. AOS-18-65/2013 z 23.10.2013 o prepustení navrhovateľa zo služobného pomeru z dôvodu organizačného opatrenia vyplýva, že služobný pomer navrhovateľa skončil 17.10.2004. Dobu služobného pomeru profesionálneho vojaka umožňujú pritom právne predpisy hodnotiť v príslušnej kategórii funkcií, ak boli vykonávané pred 01.01.2000. Z uvedeného je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý navrhovateľ nezískal potrebných 20 rokov zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. nebola skutočnosť, že takéto zamestnanie nemohol vykonávať z dôvodu ukončenia služobného pomeru z dôvodu organizačného opatrenia. Dôvodom, pre ktorý nezískal potrebných 20 rokov zamestnania bola skutočnosť, že

zamestnania vykonávané po 31. decembri 1999 sa podľa § 15 zákona č. 100/1988 Zb. považujú za zamestnanie III. pracovnej kategórie. Na zníženie dôchodkového veku navrhovateľa sa preto vzťahuje § 174 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. Navrhovateľ, preto ani po predložení uvedeného dôkazu nespĺnil podmienky pre priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, Špitálska 22, 812 74 Bratislava, č. 65304023135903 z 09.08.2013 navrhovateľ v období od 01.01.2000 nevykonával službu v žiadnej z kategórií funkcií a nezískal v I. kategórií funkcií 20 rokov obdobia profesionálnej služby. Navrhovateľ síce získal najmenej 15 rokov v I. kategórií funkcií, bol prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka dňom 17. októbra 2004 z dôvodu organizačného opatrenia v zmysle § 12 ods. 3 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ale keďže dôvodom získania doby služby v rozsahu nižšom ako 20 rokov nebolo samotné prepustenie zo služobného pomeru, nespĺňa podmienky uvedené v § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení pre vznik nároku na starobný dôchodok vo veku 55 rokov.

Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol podľa § 220 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/350/2013-34 zo dňa 06.02.2014 zmenil tak, rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 03.10.2013 potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.